

Kérdezze meg gyógyszerészét program 1.1.

**Gyógyszerészi Gondozás Szakmai
Bizottság**

2009.

Minden jog fenntartva

Tartalom

1.Bevezetés	3
1.1. Kérdezze meg gyógyszerészét program célja	3
1.2. Program felépítése személyi tárgyi feltételei	3
1.2.1. Program szervezeti felépítése	3
1.2.1.1. Résztvevő gyógyszertárak	4
1.2.1.2. Szakmai és civil szervezetek	4
1.3. A program eszköze	4
1.4. A program személyi feltételei	4
1.5. A program tárgyi feltételei	4
1.6 A program időtartama	4
2. Kérdezze meg gyógyszerészét program leírása	5
2.1. Célkitűzés	5
2.2. Célpopuláció	5
2.3. Kérdezze meg gyógyszerészét program folyamatleírása	5
1. melléklet: Kérdezze meg gyógyszerészét tabló	7
2. Melléklet: Kérdezze meg gyógyszerészét betegtájékoztató	9
3. Melléklet: MediKártya	12

1. Bevezetés

Hazánkban évente közel 300 millió doboz gyógyszert (receptköteles, vény nélküli) váltanak ki a betegek a gyógyszertárakban. Habár minden gyári gyógyszer dobozában kötelező jelleggel elérhetőek a betegtájékoztatók, azonban ezen információk a beteg egyéni szükségleteit és igényeit nem tudják lefedni, és sok esetben jelent nehézséget mindezen olvasott ismeretek mindennapokba való beépítése. A gyógyszerelés eredményességének javítása, valamint a gyógyszerelési problémák megelőzése érdekében lényeges, hogy a betegek az írásos tájékoztatás mellett, a megfelelő egyéni igényeikhez alkalmazkodó szóbeli tájékoztatásban is részesüljenek. Ehhez kíván jelen program a betegeknek támogatást nyújtani abban, hogy a gyógyszertárban elhelyezett tájékoztatók, valamint a más betegtájékoztató forrásokból megjelenő tájékoztatók segítségével képesek legyenek a gyógyszerelésükkel kapcsolatos lényeges területekről kérdéseket feltenni a gyógyszerészeknek.

1.1. Kérdezze meg gyógyszerészét program célja

A program célja, hogy a betegek tájékozottságának növelésével, javítsa a gyógyszerek használatának eredményességét.

1.2. Program felépítése személyi tárgyi feltételei

A program az EuroPharm Forum Questions to ask about your Medicines, valamint az American Consultant Pharmacy szövetség által kidolgozott Adult Meducation, és a hazai ajánlások figyelembe vételével készült. Jelen program a gyógyszerészi gondozás alapszolgáltatásaihoz kapcsolódó gyógyszerkiadási protokoll betegtájékoztatási kampány részét képezi, melyet további a későbbiekben elindítandó programok egészítenek ki. A program szerves részét képezi az egyes betegekhez eljutó újságokban a protokollban jelzett területekről írt betegtájékoztatók.

1.2.1. Program szervezeti felépítése

A program szakmai előkészítése a Gyógyszerészi Gondozás Szakmai Bizottság feladata. A Bizottság a szakmai előkészítés mellett a programhoz kapcsolódó anyagokat honlapján elérhetővé teszi, és segíti ezek gyógyszertárakba való eljuttatását.

1.2.1.1. Résztvevő gyógyszertárak

A Kérdezze meg gyógyszerészt program célja, hogy a gyógyszerészi gondozás alapszintjéhez kapcsolódóan ***minden gyógyszertárban elérhető szolgáltatás legyen.***

1.2.1.2. Szakmai és civil szervezetek

A program a hazai gyógyszerészi szervezetek (***Magyar Gyógyszerészi Kamara, Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság, Magángyógyszerészek Országos Szövetsége***) szakmai támogatásával valósul meg. A betegekhez eljuttatandó információkkal kapcsolatosan a Bizottság együttműködik a Patika Magazin, valamint a Páciens című újságokkal.

1.3. A program eszköze

A program eszköze a nemzetközi és hazai szakmai irányelvek alapján készített protokoll és kapcsolódó tájékoztató anyagai. Mely kapcsolódik az alapszintű gyógyszerészi gondozási protokollokhoz (receptvalidálási protokoll, öngyógyszerelést támogató szakmai irányelv).

1.4. A program személyi feltételei

A gyógyszertárban a folyamatos gyógyszerészi jelenlétet biztosítani kell, hogy a beteg kérdéseit a gyógyszerésznek feltehesse.

A programban az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. sz. törvény értelmében az egészségügyi szolgáltatást (receptköteles gyógyszer expedálását) igénybe vevő személyt – függetlenül annak egészségi állapotától – a megnevezés szerint betegnek tekintjük.

1.5. A program tárgyi feltételei

A gyógyszertárral szemben támasztott követelmények a következők:

- A kidolgozott tabló gyógyszertári elérhetősége
- A kidolgozott betegtájékoztató anyagok, gyógyszerelési kártya (MediKártya) gyógyszertári elérhetősége

1.6 A program időtartama

A program ***állandó jelleggel*** kerül meghirdetésre. Természetesen a visszajelzések függvényében újabb verziók léphetnek életbe.

2. Kérdezze meg gyógyszerészét program leírása

2.1. Célkítűzés

A program célkitűzése, hogy segítse a betegeket abban, hogy gyógyszerelésükkel kapcsolatosan a lényeges kérdéseket meg tudják fogalmazni. Mindezek alapján a gyógyszerész a beteg kérdésre válaszolva, egyéni igényeihez alkalmazkodva nyújtson tájékoztatást a gyógyszerével kapcsolatban. A program célja továbbá, hogy a kidolgozott betegtájékoztató anyagokkal is elő lehessen segíteni a gyógyszerelés eredményességének javítását.

2.2. Célpopuláció

Minden a gyógyszertárba látogató beteg, aki gyógyszerelésével kapcsolatosan érdeklődik.

2.3. Kérdezze meg gyógyszerészét program folyamatleírása

A gyógyszertárban kihelyezésre kerül az 1. mellékletben szereplő Kérdezze meg gyógyszerészét tabló. Ezzel segítve a betegeket azon területek végiggondolásában, amit tudniuk kellene a gyógyszerelésükkel kapcsolatosan. Ezek az alábbiak:

Mi a gyógyszer neve és mire hat?

- Milyen gyakorisággal és mennyit kell a gyógyszerből beszednem?
- Mikor, hogyan, milyen körülmények között vegyem be? Étkezéssel vagy attól függetlenül kell szednem a készítményt?
- Van-e olyan étel, vagy ital (szeszes ital) amitől tartózkodnom kell a szedés ideje alatt?
- Hogyan érzékelem, ha hat a gyógyszer, és hogyan ha nem?
- Mennyi ideig kell szednem? Abbahagyhatom-e korábban, ha jobban vagyok?
- Melyek a leggyakoribb mellékhatások? Mit kell tennem, ha mellékhatásokat észlelek?
- Mit kell tennem, ha egyszer vagy többször elfelejtem bevenni?
- Szedhetek-e más gyógyszert ezzel egyidejűleg?
- Van-e olyan vénynélküli készítmény, amit nem szedhetek, ezen gyógyszer mellett?
- Vezethetek-e autót? Napozhatok-e a gyógyszerszedés alatt?
- Változik-e gyógyszerem hatása, ha folyamatosan használom?
- Mi történik, ha a gyógyszert nem használom?
- Hogyan kell tárolnom a gyógyszert?

A tabló továbbá figyelmezteti a beteget azon információkra is amellyel kapcsolatosan minden gyógyszerkiváltáskor szükséges a gyógyszerészt tájékoztatni. Ezek az alábbiak:

- Valamennyi a beteg által szedett receptköteles és recept nélküli gyógyszer neve.
- A beteg gyógyszerallergiái, mellékhatások melyek gyógyszerhasználattal kapcsolatban előfordultak.
- Arról, hogy várandós-e, illetve szoptat-e.
- Továbbá, hogy a jelenleg szedett gyógyszereivel van-e valamilyen problémája (pl: nem az előírás szerint szedi; nem szedi a gyógyszert; kevesebbet, vagy többet szed belőle).

A tabló arra is felhívja a beteg figyelmét, hogy célszerű egy naprakészlistát magánál tartania, melyen a gyógyszerelésének adatai (gyógyszer neve, hatáserőssége, adagolása, egyéb utasítások), valamint esetleges gyógyszerallergiája kerül feltüntetésre. Ennek egy formája lehet a programban kidolgozott MediKártya (3. melléklet). Ebben a gyógyszerész segít a betegnek feltüntetni orvosának, illetve gyógyszerészének, gyógyszerárának adatait, valamint a gyógyszereléssel kapcsolatos releváns adatokat.

A programban kidolgozott kérdezz meg gyógyszerészt betegtájékoztatókat a gyógyszerárban olyan helyre kell elhelyezni, hogy az a betegek számára folyamatosan hozzáférhető legyen. A Kérdezz meg gyógyszerészt betegtájékoztató témái a tablóhoz kapcsolódnak, és ezt egészítik ki az alábbi területekkel:

- Gyógyszerárrolással;
- Gyógyszer-mellékhatásokkal;
- Egyéb hasznos információkkal kapcsolatos ismeretek.

Természetesen, ezen tájékoztatók nem helyettesítik az egyéni igényekhez és az adott gyógyszerekhez kapcsolódó tájékoztatást, hanem kifejezetten azt a célt szolgálják, hogy ezzel kapcsolatos beteg érdeklődést felkeltsék.

A gyógyszerésznek kötelessége a beteg által feltett kérdésekre szakmai tudásával a beteg egyéni szükségleteihez igazodó szóbeli és szükség esetén írásbeli tájékoztatást megadni.

1. melléklet
Kérdezze meg gyógyszerészét gyógyszerértári tabló

Kérdezze meg gyógyszerészét!

Ahhoz, hogy gyógyszereit eredményesen tudja használni az alábbi kérdéseket fontos tudnia szedett gyógyszereiről

1. Mi a **gyógyszer neve és mire hat?**
2. Milyen **gyakorisággal** és **mennyit** kell a gyógyszerből beszednem?
3. **Mikor, hogyan,** milyen körülmények között **vegyem be?** Étkezéssel vagy attól függetlenül kell szednem a készítményt?
4. Van-e olyan **étel, vagy ital** (szeszes ital) **amitől tartózkodnom kell** a szedés ideje alatt?
5. **Hogyan érzékelem,** ha hat a gyógyszer, és hogyan ha nem?
6. **Mennyi ideig kell szednem?** Abbahagyhatom-e korábban, ha jobban vagyok?
7. Melyek a leggyakoribb **mellékhatások?** Mit kell tennem, ha mellékhatásokat észlelek?
8. Mit kell tennem, **ha egyszer vagy többször elfelejtem bevenni?**
9. **Szedhetek-e más gyógyszert** ezzel egyidejűleg?
10. Van-e olyan **vénynélküli készítmény, amit nem szedhetek,** ezen gyógyszer mellett?
11. **Vezethetek-e autót? Napozhatok-e** a gyógyszereszedés alatt?
12. **Változik-e** gyógyszerem hatása, **ha folyamatosan használom?**
13. Mi történik, **ha a gyógyszert nem használom?**
14. Hogyan kell **tárolnom** a gyógyszert?

Mindig tájékoztassa orvosát gyógyszerészét az alábbiakról:

- Ön által **szedett** receptköteles és recept nélküli **gyógyszereiről.**
- Gyógyszerszedéssel kapcsolatos **allergiákról, mellékhatásokról.**
- Ha **várandós,** vagy **szoptat.**
- Ha a jelenleg szedett **gyógyszereivel bármilyen problémája** van (nem tudja előírás szerint szedni gyógyszereit).

Gyógyszerelésével kapcsolatosan mindig:

- legyen önnél egy **naprakész lista (MediKártya),** arról hogy milyen vényköteles, és vény nélküli gyógyszereket, milyen hatáserősségben és milyen adagolásban szed;
- tüntesse fel ezen, ha van **gyógyszerallergiáját;**
- **mutassa meg** orvosának, gyógyszerészének ezt a kártyát.

Kérjen gyógyszerészétől MediKártyát!

Gyógyszerészi Gondozás Szakmai Bizottság 2009.
Minden jog fenntartva

2. melléklet
Kérdezze meg gyógyszerészét betegtájékoztató

Kérdezze meg gyógyszerészét!

Egyes esetekben még a legegyszerűbb gyógyszer szedése is lehet bonyolultabb, mint gondolnánk, hiszen ahhoz, hogy biztonságosan, hatékonyan tudja alkalmazni gyógyszereit számos ismeretre szüksége van. Vannak például olyan készítmények, amelyeket étellel célszerű bevenni, míg másokat étkezés előtt, vagy után kell bevennie. Előfordulhat, hogy egyes gyógyszerek álmosítanak, míg mások kifejezetten élénkítő tesznek bennünket. Kávé, alkohol, bizonyos ételek fogyasztása, vagy akár a dohányzás is befolyásolhatja a gyógyszerek hatását. Vannak olyan gyógyszerek melyeknél bizonyos mellékhatások előfordulnak, amelyek bár zavaróak lehetnek, de nem jelentenek gondot, míg más esetekben fontos erről tájékoztatni az egészségügyi szakembereket.

Számos esetben szorulunk gyógyszereszedésre, történjen ez bár orvosi javaslat alapján receptre, vagy vény nélküli készítményt vásárolunk a gyógyszertárban. Ahhoz, hogy a gyógyszerek megkívánt hatásukat el tudják érni, szükséges hogy tájékozottak legyünk gyógyszereinkkel kapcsolatban. A továbbiakban részletezett információk, mind az orvos által rendelt, vagy anélkül szedett gyógyszerekre vonatkoznak. Azonban nem helyettesítik az egyes gyógyszereknél lényeges egyéni

útmutatókat. Ahhoz, hogy ezeket megismerje, **kérdezze bizalommal gyógyszerészét**, aki megfelelő ismeretekkel és elektronikus adatbázissal rendelkezik.

Amit a gyógyszerekkel kapcsolatosan tudni szükséges...

Mielőtt elkezdi szedni gyógyszerét mindig **tájékoztassa orvosát, gyógyszerészét** az alábbiakról:

- Ön által **szedett** receptköteles és recept nélküli **gyógyszereiről**.
- Gyógyszerszedéssel kapcsolatos **allergiákról, mellékhatásokról**.
- Ha **várandós**, vagy **szoptat**.
- Ha a jelenleg szedett **gyógyszereivel bármilyen problémája** van (nem tudja előírás szerint szedni gyógyszereit).

Ahhoz, hogy a gyógyszerei a lehető legjobb hatást tudják elérni, szükséges, hogy az alábbi kérdésekkel tisztábban legyen, **ha gyógyszereivel kapcsolatosan az alábbiakra nem tud, vagy nem biztosan tud válaszolni, kérdezze bizalommal gyógyszerészét:**

- Mi a **gyógyszer neve és mire hat?**
- Milyen **gyakorisággal** és **mennyit** kell a gyógyszerből beszednem?
- **Mikor, hogyan,** milyen körülmények között **vegyem be?**

- Étkezéssel vagy attól függetlenül kell szednem a készítményt?
- Van-e olyan **étel**, vagy **ital** (szeszes ital) **amitől tartózkodnom kell** a szedés ideje alatt?
- **Hogyan érzékelem**, ha hat a gyógyszer, és hogyan ha nem?
- **Mennyi ideig kell szednem?** Abbahagyhatom-e korábban, ha jobban vagyok?
- Melyek a leggyakoribb **mellékhatások**? Mit kell tennem, ha mellékhatásokat észlelek?
- Mit kell tennem, **ha** egyszer vagy többször **elfelejtem bevenni**?
- **Szedhetek-e más gyógyszert** ezzel egyidejűleg?
- Van-e olyan **vénynélküli készítmény**, **amit nem szedhetek**, ezen gyógyszer mellett?
- **Vezethetek-e autót?** **Napozhatok-e** a gyógyszereszedés alatt?
- **Változik-e** gyógyszerem hatása, **ha folyamatosan használom?**
- Mi történik, **ha** a gyógyszert **nem használom?**
- Hogyan kell **tárolnom** a gyógyszert?

Gyógyszerelésével kapcsolatosan mindig legyen önnél egy **naprakész lista (MediKártya)**, arról hogy milyen vényköteles, és vény nélküli gyógyszereket, milyen hatáserősségben és milyen adagolásban szed, tüntesse fel ezen, ha van gyógyszerallergiáját. Ezt a kártyát minden esetben **mutassa meg** orvosának, gyógyszerészének, ezáltal segítve őt, abban, hogy az esetleges nem jó kölcsönhatásokat (interakciókat), azonos hatóanyagú gyógyszereszedéseket megelőzhesse.

Gyógyszerei tárolásánál mindig figyeljen az alábbiakra:

- A könnyebb **áttekinthetőség** végett, gyógyszereit lehetőleg **egy helyen tárolja**.
- A gyógyszert **gyermekek elől gondosan zárja el!**
- Gyógyszereit lehetőleg **eredeti csomagolásukban** tárolja, egy gyógyszerkartóba – a napi adagolású dobozokat kivéve – ne tegyen többféle gyógyszert.
- Gyógyszereit – ha nincs egyéb utasítás – **száraz, szobahőmérsékletű helyen** (15-25 °C) tárolja. Konyha, fürdőszoba a magas páratartalom miatt nem megfelelő.
- **Óvja** gyógyszereit a **melegtől, és direkt napfénytől**.
- Gyógyszereit soha **ne hagyja az autóban**.

- **Ha** a gyógyszert **hűtőben** kell tartania. Azt mindig **különítse el** az élelmiszerektől, és a folyadékokat védje a megfagyástól.
- Folyamatosan figyelje gyógyszerei felhasználhatósági idejét. A **lejárt készítményeket** a gyógyszertárban adja le.

Mit kell tudnia a mellékhatásokról

Egyes gyógyszerek szedésénél előfordulhatnak nem kívánt hatások, ezeket nevezzük mellékhatásoknak. A mellékhatásoknál szükséges az egészségügyi szakemberhez való fordulás. Ezért fontos, hogy tudja gyógyszerei szedésénél milyen mellékhatások fordulhatnak elő, és ilyenkor mit kell tennie. **Ha váratlan mellékhatást észlel, értesítse orvosát vagy gyógyszerészét.**

További a gyógyszereszedéssel kapcsolatos fontos tudnivalók

- A biztonságos gyógyszereszedés érdekében, soha ne vegye be gyógyszerét olyan helyen, ahol nem jók a látási viszonyok. **Mindig olvassa el a gyógyszer nevét, és ellenőrizze a lejárati időt.**
- Ha **problémát** jelent Önnek a **gyógyszer kicsomagolása** tájékoztassa erről gyógyszerészét.
- Ha **problémát** jelent Önnek a **gyógyszer bevétele,** vagy a

gyógyszeradagoló eszköz használata, tájékoztassa erről is gyógyszerészét.

- **Soha ne adjon másnak** az Önnek **felírt gyógyszerből,** hiszen azt az Ön egészségügyi problémájára rendelték ami nem feltétlenül azonos a másik emberével.
- **Soha ne vegyen be** olyan gyógyszert, **amit nem tud azonosítani,** vagy **jó minőségéről nincs meggyőződve** (tisztá oldat, zavarossá vált, elszíneződött a tableta stb.). Kérje ilyenkor is gyógyszerésze segítségét.
- **Folyamatosan szedett** gyógyszereinél soha ne várja meg amíg az utolsó szem gyógyszer is elfogyott, **kérjen hamarabb időpontot orvosától.**

Ne felejtse ahhoz, hogy gyógyszerei a legjobb hatást el tudják érni, szükséges hogy helyesen alkalmazza. **Forduljon bizalommal gyógyszerészéhez!**

Gyógyszerési Gondozás Szakmai Bizottság 2009.
Minden jog fenntartva

3. melléklet
MediKártya

MediKártya

Beteg neve:

_____

Orvosaim adatai:

Név:

_____

Cím:

_____

_____

Telefon:

_____

Név:

_____

Cím:

_____

Telefon:

_____

Gyógyszerészem adatai

Gyógyszerész neve:

_____

Gyógyszertár neve:

_____

Gyógyszertár címe:

_____

Telefon:

_____

